

Nova mlada zagrebačka scena devedesetih

Uredila: Višnja Rogošić

U drugoj polovini 1990-ih Zagreb je zapljusnuo odlučni val mladih (uglavnom studentskih, ali i srednjoškolskih) izvedbenih skupina koje su iskušavale nove izvedbene modele i poetike, povezujući se kroz suradničke projekte, potvrđujući postojanje scene festivalskim zbivanjima u vlastitoj organizaciji te, konačno, osnivajući udruge i klubove koji će ih dugoročno udomiti. Energičnoj amaterskoj sceni (koja se počela gasiti početkom novoga tisućljeća) predviđao se značajan utjecaj na hrvatsku profesionalnu produkciju,¹ [Blažević, 2000: 17-18] a tijekom sljedećih desetak godina niz će se njezinih pripadnika doista i profesionalizirati, mijenjajući “okus” repertoara hrvatskih kazališta ili pak pletući mrežu nezavisnih umjetnika, projekata i udruga. Dojmljivost toga izvedbenoga razdoblja i barem djelomično ostvarene pretpostavke o njegovu značaju pozivaju na temeljito istraživanje, a činjenica da se glavnina spomenutih izvedbenih pojava formirala izvan kazališnoga sustava (izvan sustava arhiva i kontinuiranoga kritičkoga praćenja, ali i izvan aktualnoga profesionalnog života mnogih sudionika) to istraživanje čini još potrebnijim.

“(...) Glumčeva je umjetnost u svom djelovanju prolazne prirode (tranzitorna). Njegove dobre i loše strane prohuje jednako brzo, a nerijetko se događa, da je momentano

gledaočevo raspoloženje više doprinijelo od samoga glumca, da je pokoja stvar izvela na gledaoca jači dojam.”² [Lessing, 1950: 10] Napomena kojom E. G. Lessing oortava opažajnu “finoću” kazališnoga kritičara prikladna je nit vodilja temata koji slijedi jer upućuje ne samo na teškoće prilikom povijesne rekonstrukcije prošlih kazališnih zbivanja, nego podsjeća i na fenomenološki aspekt takvog pokušaja kao “korisnu protutežu sve impersonalnijoj metodologiji suvremene teorije i kritike”³ [States u Reinelt i Roach, 2007: 27]. Na tragu te misli, temat koji smo odlučili posvetiti novom mladom kazalištu u drugoj polovini 1990-ih i na početku 2000-ih godina, bez velikih pretenzija nastoji ponuditi tekstualne prijedloge nekom budućem radikalnom preispitivanju toga razdoblja, ali i onomu pristupu koji “bez inhibicija prihvaća sve što vidi”⁴ [States u Reinelt i Roach, 2007: 27].

Osam tekstova grupirano je u dva dijela prije svega prema sadržaju – dok prva tri govore o kulturnom okviru izvedbenih događanja toga razdoblja, drugih pet pruža uvid u stvaranje pojedinih skupina. Temat otvara Dea Vidović opisom kulturne klime poslijeratne Hrvatske u kojoj će prokljati novi tip kulturoloških praksi, a pridružuju joj se pregledni članci Marija Kovača i Višnja Rogošić posvećeni tadašnjoj svježoj klupskoj sceni i niskobudžetnim “mla-

ATTACK!, FAKI

dim” kazališnim okupljanjima. Ostali pak tekstovi donose fragmente nužno subjektivne slike nekih ranijih izvedbenih najava i samoga kazališnoga vala kroz iskustva s “prve linije” izvedbe Studentskoga kazališta “Ivan Goran Kovačić”, skupina Ljubičasti Deltoid, Zublja Agapa, Oberyu i Aleph te Šipak kazališta. Napisani iz perspektive njihovih pokretača, redatelja i izvođača – Tanje Radović, Biljane Geratović, Suzane Marjanić, Andreja Mirčeva, Ante Jelušića i Ive Peter-Dragan – spomenuti tekstovi tek su fragment fenomena čiju protežnost pokušavamo utvrditi te ih nudimo kao otvoreni niz. Naime, s obzirom na brojnost skupina s ukupnim značajem većim od zbroja njihovih pojedinačnih povijesti, ovo izdanje časopisa *Kazalište* nudi tek prvi dio temata kojim se pokušavamo približiti

sudionicima, produkcijama i identitetu jedne scene (alternativna? nezavisna? studentska? amaterska? mlada?), odnosno, utvrditi stojimo li mi na nečijim ramenima i čija su ona.

¹ Usp. Blažević, Marin (2000.): “Pomaci – odmaci – uzmaci, O hrvatskom kazalištu na izmaku devedesetih: 2. dio”, *Frakcija*, br. 17-18, str. 49.

² Usp. Lessing, G. E. (1950.), *Hamburška dramaturgija*, Zagreb: Zora, str. 10.

³ Usp. States, Bert O. (2007.): “The Phenomenological Attitude” u: Reinelt, Janelle G., Roach, Joseph R., ur. *Critical Theory and Performance*, Ann Arbor: The University of Michigan Press, str. 27.

⁴ Ibid.